

Dissabte, 26 de febrer 2005, Aula Magna UB

Conferència Eix 4

Educar més que ensenyar

Joan Subirats (UAB), Claudia Coro (Universidad Popular Madres de la Plazo de Mayo)

Joan Subirats (UAB)

L'educació té a veure amb la filiació, la instrucció i la socialització. Aquests tres elements es donen en tots els nostres moments vitals i, per tant, queda clar des d'un inici de la intervenció que l'educació transcendeix l'àmbit escolar.

No obstant això, l'escola, l'ensenyament, presenta una triple característica que permet distingir entre els dos conceptes (educació/ensenyament): accentua la funció instructora, respon a un moment determinat de l'etapa vital i es dona en un espai concret. Això, i un seguit de condicionants més generals, han provocat que els àmbits educatius no escolars hagin seguit un procés d'afebliment i, en conseqüència, a l'escola se li hagi anat "acumulant la feina". Aquest fenomen coincideix, així mateix, amb una certa tendència al d'"escolaritzar l'entorn".

Els grans reptes del món de l'educació són donar resposta a la individualització, a la mercantilització i a la despolitització. Això, entent que l'àmbit educatiu és el d'interacció entre l'individu i el col·lectiu.

Si partim de la idea que l'escola no és l'únic àmbit educatiu i que els i les mestres no són els únics agents educadors, cal insistir en donar una perspectiva social al fenomen educatiu. I, per fer-ho podem recordar els conceptes de Paolo Freire en relació a la bidireccionalitat de l'educació i a la no jerarquia. En molts casos, aquesta mirada, no necessita de noves pràctiques sinó simplement de posar en valor moltes de les coses que ja es fan en aquest sentit.

Finalment, es proposa reforçar i reformar els curricula escolars per passar d'una educació molt centrada en les respostes a una educació centrada en les preguntes (entenent que poden tenir respostes molt diferents).

L'educació vista com la gran promesa, com l'espai de resistència a les dinàmiques que li volen treure la seva capacitat transformadora al servei de visions individuals mercantilitzades.

Claudia Coro (Universidad Popular Madres de la Plazo de Mayo)

Presentació general d'aquesta experiència educativa nascuda entorn la lluita de les mares i àvies que des de fa anys es troben regularment a la Plaça de Mayo a fi de reclamar informació i justícia en relació a la desaparició dels seus fills i nets.

L'objectiu d'aquesta universitat és evitar que l'educació sigui un privilegi de les èlits. Així mateix, parteix d'un paradigma complex enfront els plantejaments simplistes que sovint se'ns volen imposar. En el marc teòric i pràctic dels moviments socials, es planteja la formació d'esperit col·lectiu a partir de sabers, pràctiques i valors.

A partir de tots això, els reptes que té plantejats la Universidad popular són:

- Trobar espais de diàleg entre l'educació popular i l'educació pública (especialment pel que fa al rol de l'escola pública en els llocs on hi ha conflicte social)
- El debat sobre la sexualitat i l'educació per a la igualtat entre els gèneres.
- Comprendre l'educació com un espai de creació de coneixements i no de transmissió de coneixements
- La pedagogia de l'esperança (que no tot quedi reduït al racionalisme cartesià, aque d'educació incorpori l'àmbit d'allò afectiu)

Debat

Totes les intervencions varen anr dirigides a demanar més detalls sobre l'expertiència argentina o, directament, a lloar-la.

A partir de les preguntes sobre la Universidad Popular, és possible fer-se una idea més aproximada del seu funcionament:

- No hi ha títols oficials
- Es cursen diferents tipus d'estudis: economia política, periodisme d'investigació, drets humans, educació popular, educació política, psicologia social,...
- No té cap tipus d'ajut institucional. Es manté gràcies a algun recolzament internacional i a les quotes de l'alumnat (8 € al mes aproximadament). Cal tenir en compte que els docents no cobren per la seva feina.
- Hi ha aproximadament 1200 estudiants i 120 docents
- La seva seu està a Buenos Aires. A la resta del país s'hi desplacen regularment per realitzar-hi seminaris concrets
- Tant entre els estudiants com entre els docents hi ha una presència molt significativa de doones

Finalment, arrel de la presentació d'aquesta experiència es planteja alguna reflexió general:

- La importància d'escoltar i cooperar
- La possibilitat de trobar punts en comú entre la nostra realitat i la que se'ns ha descrit (tot i les evidents diferències)
- La necessitat de reflexionar sobre l'educació popular com a àmbit des del que reformar i millorar lo públic. La dicotomia públic/privat i la importància de defensar lo públic ens fa oblidar, massa sovint aquest altre àmbit que hauria de ser aliat del públic.